

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 21 april 1893, kl. 4 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om utarbetande af en fullständig folkskolestadga för de större städerna m. m.

Uti en vid innevarande riksdag väckt, till lagutskottet från Andra Kammaren hänvisad motion, n:o 114, har herr *E. Hanmarlund* hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om utarbetandet af en fullständig folkskolestadga, afpassad för våra större städer samt afsedd att tillämpas i de städer och möjligen större landskommuner, som deraf vilja begagna sig.

Sedan motionären erinrat, att gällande folkskolestadga den 20 januari 1882 i sista paragrafen innehåller följande föreskrift: »Utan hinder af denna stadgas bestämmelser gälle hvad för särskilda orter är eller kan vara annorlunda föreskrifvet», anför motionären till stöd för sin framställning:

Folkskolestadgan förutsatte alltså, att det kunde gifvas skoldistrikt, inom hvilka stadgans bestämmelser icke kunde tillämpas utan afsevärda olägenheter. De i folkskolestadgan förekommande allmänna bestämmelserna rörande »Skoldistrikt och skölråd», »Lärares tillsättning» m. fl. lämpade sig ej för de större städerna. Atskilliga af dessa hade därför hvar för sig sett sig nödsakade att hos Kongl. Maj:t begära särskilda stadgar för sitt folkskoleväsende. Dylika af Kongl. Maj:t fastställda stadgar vore gällande för Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Upsala och Lund.

Som hvar och en af dessa sex särskilda stadgar i allmänhet blott innehölle sådana bestämmelser, i hvilka afvikelse skett från den allmänna folkskolestadgan, så följde deraf, att i hvar och en af de uppräknade städerna skulle

tillämpas så väl de särskilda stadgandena som den allmänna folkskolestadgan. Härvid vore man utsatt för åtskilliga olägenheter och blefve i många fall tveksam om, hvad som verkligen vore gällande folkskolestadga för det ifrågavarande skoldistriktet. Särskildt kunde tvekan uppstå, huru vida, då ändringar skett i allmänna folkskolestadgan, dessa ändringar äfven skulle gälla de distrikt, för hvilka särskilda stadgar blifvit utfärdade.

Olägenheterna af dessa många, sins emellan olika skolstadgar ökades i samma mån som flera städer — och möjligen äfven större landskommuner — funne sig nödsakade att hvar för sig begära särskilda för hvar och en af dem gällande bestämmelser, afvikande från den allmänna folkskolestadgan, den ena i ett och den andra i ett annat hänseende, hvarigenom således antalet af de särskilda folkskolestadgarne komme att ytterligare ökas.

Att det för lärare och skolråd under sådana förhållanden blefve ganska vanskligt att hålla reda på sina skyldigheter och rättigheter, låge i öppen dag.

I Norge hade man afhjelpat dessa olägenheter genom att utfärda en särskild »Lov om Folkeskolen paa Landet» och en särskild »Lov om Folkeskolen i Kjøbstæderne.»

Äfven i vårt land borde man tillgripa en i någon mån liknande åtgärd. Vid sidan af den allmänna folkskolestadgan borde finnas en *fullständig* folkskolestadga, lämplig för de större stadskommuner — och möjligen äfven större landskommuner — som deraf ville begagna sig. Man skulle sålunda i stället för en mängd olika skolstadgar få blott två sådana, hvar för sig fullt sjelfständiga. Ett stort antal paragrafer, såsom om läroämnen, lärotider, lärarekompetens, lärares åligganden m. m., kunde och borde naturligtvis blifva alldeles lika i båda stadgarne. I åtskilliga andra afseenden måste deremot bestämmelserna göras olika. Det fölle af sig sjelft, att sådana detaljbestämmelser, som låge inom området för hvarje särskildt skoldistrikts reglemente, lika litet skulle inryckas i stadgan för de större kommunerna som i den allmänna folkskolestadgan.

Så snart en kommun funne det för sig fördelaktigt att få ordna sitt skolväsende enligt stadgan för de större kommunerna, skulle samma kommun derom kunna göra anmälan hos Kongl. Maj:t, som egde att i ärendet förordna.

Utskottet finner sig icke kunna dela motionärens uppfattning, att de af honom åberopade olägenheter skulle i afsevärd mån undanrödjas, derigenom att en enligt motionärens förslag fullständig folkskolestadga blefve gällande för större kommuner. Äfven om en dylik särskild folkskolestadga

upprättades, kunde derigenom icke undvikas, att åtskilliga kommuner skulle fortfarande, såsom hittills, ega behof af en efter deras olika förhållanden afpassad folkskolestadga och, på sätt nu är medgifvet, bereda sig utväg att få sitt folkskoleväsen ordnadt på ett från den af motionären ifrågasatta stadgan för de större kommunerna afvikande sätt. Derest motionärens förslag blefve genomfördt, torde sålunda den af honom öfverklagade osäkerheten i förevarande hänseende i vissa fall snarare ökas än minskas. Härjemte torde beaktas svårigheten att bestämma gränsen mellan större och mindre kommuner, i hvilket afseende motionären ej gifvit någon antydan.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 april 1893.

På lagutskottets vägnar:

L. ANNERSTEDT.

Herrar *Lilienberg, Erickson, J. Anderson, Näslund, F. Andersson* och *P. G. Petersson* hafva begärt få här antecknadt, att de på grund af åtnjuten ledighet från riksdagsgöromålen icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.